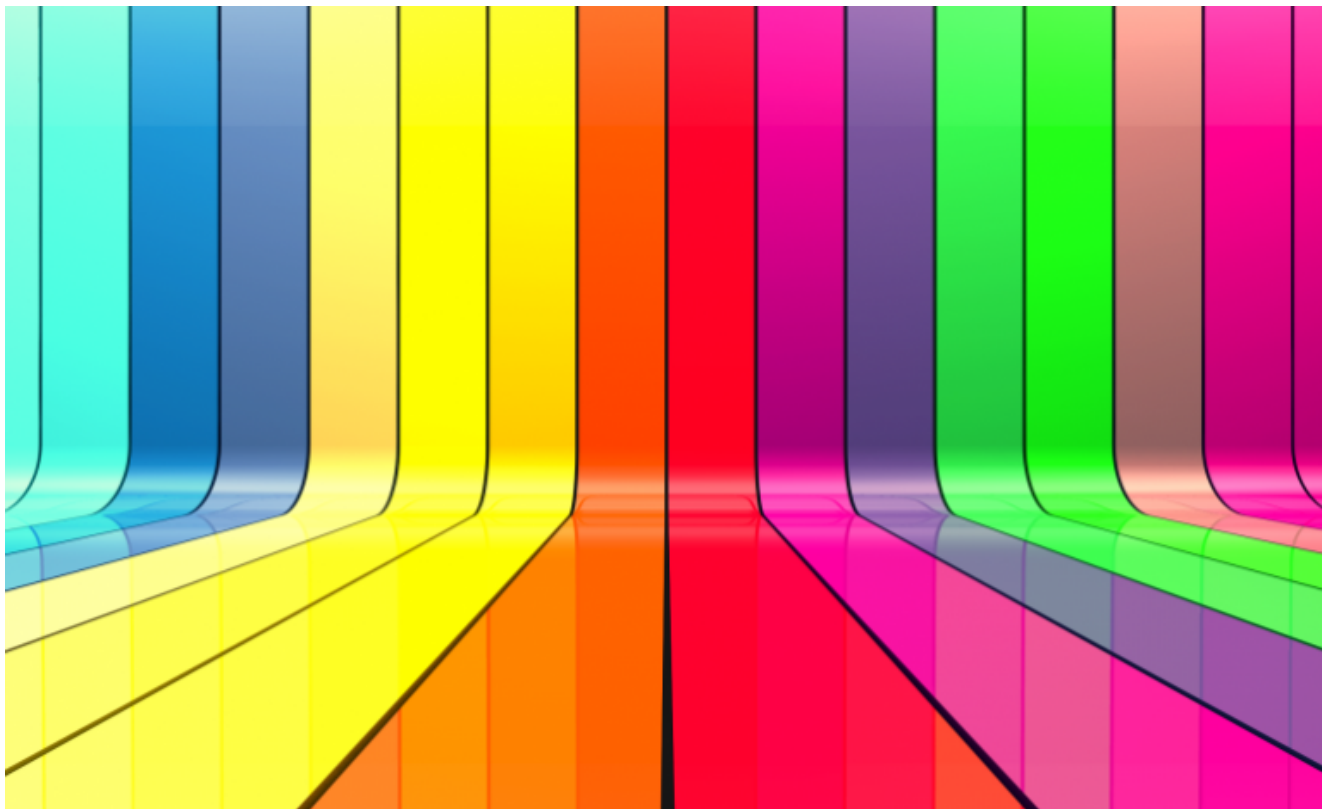

حقیقت رنگ چیست؟

از مواردی که مرحوم محمد کریم خان کرمانی اع بر خلاف نظر اکثریت حرف تازه ای زده اند، تعریف ایشان از حقیقت رنگ است که نظریه خود را با دلایل علمی و شواهدی از قرآن و احادیث اثبات میکنند.

از قدیم الایام تعاریف بسیاری در مورد رنگ شده، اما تعریفی که مورد قبول اکثریت قرار گرفته و اکنون نیز فیزیک دانان با تغییراتی به همان قائلند چیزی است که ابن سینا در کتاب شفا مطرح میکند و خلاصه آن این است که اجسام بذاته رنگی نداشته و فقط سیاه هستند، و هنگامی که نور به آنها بتابد رنگ در آن ظاهر و بالفعل میشود. و به این طور استدلال میکند که اگر رنگ بذاته موجود باشد باید در تاریکی هم دیده شود.

در رد این استدلال مرحوم کرمانی اع میفرماید:

ما این ادعای وی را نمیپذیریم که اگر رنگ موجود باشد الزاماً رؤیت میشود. زیرا معتقدیم که شیئی سه قسم است.

یا لطافتش بیشتر از حد و اندازه خودش است، یعنی آن شیئی مضیی و روشن بنفسه است یعنی به خودی خود دیده میشود و غیر آن هم به فضل لطافت وی روشن شده و دیده میشوند.

یا اینکه لطافت آن شیئی با خودش برابر است و اندازه خودش است، که آن شیئی به خودی خود ظاهر است، مثل اخگر (زغال افروخته) که در تاریکی هم دیده میشود اما سبب دیدن غیر خود نیست چون

نور آن شیء اضافه از خودش نیست که بر غیرش نور افشانی کند.

و قسم سوم شیئی است که لطافت آن کمتر از حد و اندازه خودش می باشد و لذا آشکار و ظاهر نیست و در ظهور نیاز به فضل و وجود غیر خود دارد، این تقسیم دری از علم می گشاید که از آن در هزار در باز میشود، پس آن را خوب حفظ کن.

بر این اساس رنگ ها از دسته سوم هستند که حقیقتاً وجود دارند اما در ظهور نیازمند روشنی از دسته اول اشیاء هستند و علت عدم رویت رنگ ها در تاریکی کمی لطافت آنها است نه عدم وجود رنگ حتی اجسام شفاف هم دارای رنگ شفاف هستند.

و مرحوم کرمانی اع بر این حرف تاکید میکنند که نظریات دیگران در این مورد از روی حدس و گمان است نه تحقیق و تجربه.

ان شاء الله در هفته آینده به ذکر ادله مرحوم محمد کریم خان کرمانی اع در اثبات نظریه ایشان میپردازیم. ادله ای از جنس محسوسات و تجربی، ادله عقلی و شواهدی از آیات و روایات اهل بیت علیهم السلام.